

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2017)0450

Vides politikas īstenošanas pārskats (*EIR*)

Eiropas Parlamenta 2017. gada 16. novembra rezolūcija par Vides politikas īstenošanas pārskatu (*EIR*) (2017/2705(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 3. februāra paziņojumu „Vides politikas īstenošanas pārskats — kopīgas problēmas un kā apvienot centienus, lai gūtu labākus rezultātus” (COM(2017)0063) un tam pievienotos 28 valstu ziņojumus,
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 27. maija paziņojumu „ES vides politikas potenciāla atraisīšana: kā tas paveicams ar regulāriem vides politikas īstenošanas pārskatiem” (COM(2016)0316),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 20. novembra Lēmumu Nr. 1386/2013/ES par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam „Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem”¹ (7. VRP),
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2015. gada 25. septembrī pieņemto rezolūciju „Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam” (A/RES/70/1),
- ņemot vērā Komisijas 2016. gada 22. novembra paziņojumu „Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā” (COM(2016)0739),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 22. maija paziņojumu „2017. gada Eiropas pusgads: konkrētām valstīm adresētie ieteikumi” (COM(2017)0500),
- ņemot vērā Komisijas 2015. gada 2. decembra paziņojumu „Noslēgt aprites loku — ES rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku” (COM(2015)0614),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 26. janvāra ziņojumu par aprites ekonomikas rīcības plāna īstenošanu (COM(2017)0033),
- ņemot vērā jautājumus Padomei (O-(O-000065/2017 – B8-0606/2017) un Komisijai (O-000066/2017 – B8-0607/2017) par ES vides politikas īstenošanas pārskatu (*EIR*),

¹ OV L 354, 28.12.2013., 171. lpp.

- ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 128. panta 5. punktu un 123. panta 2. punktu,
- A. tā kā ES ir stingri vides tiesību akti, taču problēmas jau ilgu laiku sagādā to vāja un nepilnīga īstenošana; tā kā šo īstenošanas nepilnību dēļ ir apdraudēta ilgtspējīga attīstība, videi un cilvēka veselībai nelabvēlīga ietekme iegūst pārrobežu dimensiju un nopietnas izmaksas rodas gan sabiedrībai, gan ekonomikai, tā kā turklāt šo īstenošanas nepilnību dēļ mazinās uzticēšanās ES;
 - B. tā kā 70 % ES vides tiesību aktu īsteno vietējās un reģionālās iestādes;
 - C. tā kā ES vides politikas īstenošanas pārskats (*EIR*) un 28 valstu ziņojumi kārtējo reizi ir apliecinājuši, ka vides tiesību aktu īstenošana ES nenotiek vienmērīgi, bet gan krasi atšķirīgi — gan dažādās dalībvalstīs, gan dažādās vides jomās; tomēr norāda, ka pastāv kopīgas problēmu jomas, kurās īstenošana ir vāja visā ES, un ka šīs problēmu jomas bieži attiecas uz vislielākajiem vides veselības apdraudējumiem;
 - D. tā kā šie ziņojumi, kas jāsagatavo reizi divos gados, ir ļoti svarīgi, lai gūtu priekšstatu par to, kā dalībvalstīs faktiski ir noticis īstenošanas process, taču svarīgi būtu arī nodrošināt regulāru uzraudzību;
 - E. tā kā *EIR* attiecas uz ES vides tiesību aktu svarīgu sastāvdaļu, bet tas ir vēl vairāk jāpaplašina, lai varētu rast sistemātiskākus risinājumus problēmām, ko rada ilgtspējīga vides attīstība;
 - F. tā kā *EIR* vajadzētu būt starpnozaru instrumentam, kas spēj novērtēt ietekmi uz vidi citās jomās, piemēram, lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, rūpniecībā, transportā, mežsaimniecībā, un reģionālās politikas nostādnes kopumā;
 - G. tā kā Komisijai būtu jācenšas panākt labāku to datu salīdzināmību, ko izmanto dalībvalstu sasniegumu novērtēšanā; tā kā atšķirības starp dažādās dalībvalstīs savāktajiem datiem ir nozīmīgs šķērslis to salīdzināmībai un rezultātā arī visam novērtējumam;
 - H. tā kā ir svarīgi *EIR* sagatavošanā iesaistīt visas kompetentās iestādes, ievērojot dalībvalstu institucionālo struktūru; tā kā jo īpaši svarīgi ir uzsvērt, ka dažās dalībvalstīs vides tiesību akti ir pilnīgā reģionu kompetencē;
 - I. tā kā *EIR* ir instruments, kas pilnībā papildina citus instrumentus, koncentrējoties uz to, lai labāk ieviestu, piemēram, Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes Eiropas tīklu (*IMPEL*) un “Make it Work” projektu;
 - J. tā kā *EIR* būtu jāuzskata par instrumentu, kas dod iespēju rīkot politiskas diskusijas, jo īpaši ministru līmenī, bet nevis tikai par tehnisku instrumentu,

EIR nozīme un konteksts

1. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu ieviest *EIR* un atzīst tā milzīgo potenciālu, ja tam tiks pievērsta pareiza politiskā uzmanība un ja tas būs pilnībā pārredzams; norāda, ka *EIR* ir potenciāls piešķirt īstenošanas problēmai lielu nozīmi politiskajā darba kārtībā,

darboties kā agrīnās brīdināšanas mehānismam lēmumu pieņemējiem un, visbeidzot, uzlabot ES vides tiesību aktu un politikas nostādņu īstenošanu;

2. atgādina, ka Parlaments vairākas reizes ir prasījis, lai Komisija aktīvi nodrošinātu uzraudzību un sniegtu norādījumus un atbalstu saistībā ar vides tiesību aktu un politikas nostādņu īstenošanu, piemēram, saistībā ar Dabas direktīvu īstenošanu; uzskata, ka Komisijai pārkāpumu gadījumos vajadzētu izlēmīgi rīkoties, aktīvi izmantojot visus tās rīcībā esošos tiesiskos pasākumus;
3. atbalsta Komisijas izvēlēto nozarēm transversālo, holistisko daudzpusējas ieinteresēto personu līdzdalības pieeju, bez kuras pārmaiņas uz vietas nebūtu īstenojamas; atzinīgi vērtē to, ka *EIR* ir konstatēti galvenie vājas īstenošanas iemesli un ir piedāvāti pasākumi attiecīgo problēmu konstruktīvai pārvarēšanai;
4. uzskata, ka *EIR* vajadzētu būt vienam no instrumentiem, ko izmanto, lai radītu lielāku saskaņotību ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM) un novērtētu dalībvalstu un Savienības panākto progresu videi svarīgu IAM īstenošanā; šajā sakarībā aicina Komisiju turpināt apzināt, kā ES vides tiesību aktu īstenošana veicina arī attiecīgo IAM sasniegšanu un to, ka dalībvalstis ievēro konkrētus IAM rādītājus un mērķus;
5. atzīst, ka *EIR* var izmantot arī kā profilaktisku instrumentu un ka tādējādi varētu samazināties pārkāpuma procedūru skaits; tomēr uzsver, ka *EIR* nekādā gadījumā neaizstāj un nedrīkst aizkavēt darbības, kas Komisijai ir jāveic, vērstoties pret pārkāpumiem;

Kā uzlabot EIR un gūt labākus rezultātus

6. atzinīgi vērtē to, ka *EIR* aptver lielāko daļu 7. vides rīcības programmas (7. VRP) tematisko mērķu; tomēr pauž nožēlu par to, ka nav ietvertas tādas svarīgas jomas kā klimata pārmaiņas, energoefektivitātes pasākumi un enerģijas taupīšana, ķīmiskās vielas un rūpnieciskās emisijas, kā arī konkrētas sistēmiskas un vides problēmas, kas saistītas ar enerģētiku, transportu un reģionālo politiku, un aicina Komisiju nodrošināt, ka šīs jomas tiek iekļautas nākamajos pārskatos; norāda, ka pašreizējie dati, ko jau ir publicējusi Eiropas Vides aģentūra, dotu iespēju veikt vismaz iepriekšēju analīzi par to, kā tiek īstenoti tiesību akti klimata pārmaiņu jomā un energoefektivitātes un energotaupības pasākumi gan ES, gan dalībvalstu līmenī;
7. turklāt pauž nožēlu par nespēju pievērsties tādiem svarīgiem jautājumiem kā hormonu un zāļu atliekas notekūdeņos, virszemes un pazemes ūdeņos un to ietekme uz dzeramo ūdeni, cilvēku veselību, bioloģisko daudzveidību un (ūdens) vidi, un aicina Komisiju nodrošināt, ka šie jautājumi tiek iekļauti nākamajos pārskatos;
8. uzsver, ka Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam, pasaules līmenī, un 7. VRP, ES līmenī, veido sistēmu progresīvai vides politikai;
9. uzskata, ka, spēcīgāk vienojot *EIR* ar Eiropas pusgadu, varētu panākt konsekventāku rīcību Savienības līmenī;
10. uzsver, ka ierobežota datu pieejamība var būt par iemeslu īstenošanas nepilnībām un apgrūtināt īstenošanas pārskata sagatavošanu;
11. uzsver, ka ir svarīgi saskaņot datus un pārskata periodus, lai turpmāko pārskatu procesi

būtu racionālāki; aicina Komisiju palielināt datu salīdzināmību un nākamajos *EIR* iekļaut īpašu sadaļu, kurā būtu analizēts, cik kvalitatīvi ir ziņojumi un dati, kas saņemti no dalībvalstīm saskaņā ar dažādām direktīvām; uzsver to, cik svarīga ir droša datu elektroniska apmaiņa, lai raitāks būtu dalībvalstu ziņošanas process;

12. uzsver, ka kvantitatīvi mērķi ir svarīgs kvalitatīva novērtējuma atbalsta elements; šajā sakarībā uzskata, ka atbilstošus rādītājus varētu izstrādāt, veiksmīgāk sadarbojoties ar Eiropas Vides aģentūru;
13. uzsver, ka *EIR* būtu jāņem vērā un jānovērtē visas nopietnās problēmas un iespējamie pretrunīgie mērķi, kas pastāv starp vides politiku un citām nozaru politikām, norādot neatbilstības, ja tādas tiek atklātas, un izstrādājot priekšlikumus to novēršanai;
14. uzskata, ka būtu jānosaka mazāka rīcības brīvību dalībvalstīm, lai rastu risinājumus labākai īstenošanai;

Kā labāk īstenot vides tiesību aktus

15. uzsver to, ka vides apsvērumu integrācijas trūkums citās politikas jomās ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ vides tiesību aktu un politikas īstenošana ir nepilnīga;
16. uzsver, ka vides tiesību aktu īstenošanu varētu uzlabot, labāk integrējot vides tiesību aktus citās politikas jomās un pilnībā piemērojot piesardzības principu;
17. uzskata, ka administratīvo spēju trūkumu un pārvaldības trūkumu, kas ir divi no galvenajiem kļūdainas īstenošanas iemesliem, izraisa nepietiekami līdzekļi un daļēji arī pieejamo līdzekļu neefektīva izmantošana dalībvalstīs, un aicina dalībvalstis veikt uzlabojumus šajās jomās;
18. uzskata, ka, lai garantētu pareizu un stabilu pārvaldību un visos līmeņos uzlabotu publisko iestāžu efektivitāti, pārredzamību un partnerību, ir obligāti jānodrošina skaidra pienākumu sadale, pietiekami līdzekļi, spēju veidošana un labāki koordinācijas mehānismi;
19. uzskata, ka dalībvalstīm ir jāizmanto tādi tirgus instrumenti kā fiskālā politika, kas balstīta uz “piesārņotājs maksā” principu, jo šie instrumenti ir efektīvs un iedarbīgs līdzeklis, lai sasniegtu mērķi pilnībā īstenot vides politiku;
20. stingri atbalsta to, ka *EIR* akcents ir likts uz labākās prakses apmaiņu un salīdzinošu izvērtēšanu, un uzskata, ka tas varētu palīdzēt dalībvalstīm, kurām ir grūti īstenot vides tiesību aktus, rast novatoriskus risinājumus; šajā kontekstā ir pārliecināts, ka ļoti noderīgas būtu Komisijas izstrādātas pamatnostādnes;
21. uzskata, ka *EIR* būtu jāiekļauj skaidri un stingri Komisijas noteikti termiņi, lai nodrošinātu vides tiesību aktu īstenošanu dalībvalstīs;
22. uzskata, ka *EIR* var izmantot arī kā instrumentu, ar ko informēt sabiedrību un veicināt izpratni, pilsoniskās sabiedrības iesaisti un sabiedrības līdzdalību, ka arī uzlabot izglītību par vides politiku, kas dod labumu gan dalībvalstīm, gan iedzīvotājiem; šajā sakarībā aicina Komisiju izstrādāt pasākumu kopumu, ar ko novērtēt dalībvalstīs panākto progresu vides jomā, iekļaujot labākās prakses salīdzinošo novērtēšanu un rezultātu apkopojumu ziņojumus, kuri būtu regulāri jāatjaunina un jāpublicē, lai

nodrošinātu, ka tie ir publiski pieejami;

23. aicina Komisiju un dalībvalstis stiprināt atbilstības nodrošināšanu, tostarp uzlabojot un pastiprinot centienus īstenot Direktīvu par atbildību vides jomā;
24. uzsver, ka NVO un plašākai sabiedrībai arī var būt svarīga loma, veicinot labāku īstenošanu un tādējādi nodrošinot tiesiskumu, ja tiek garantēta tiesu iestāžu efektīva pieejamība;
25. aicina Komisiju nākt klajā ar likumdošanas priekšlikumu par vides inspekcijām, lai panāktu vides tiesību aktu un standartu ātrāku īstenošanu;
26. aicina Komisiju saistībā ar labu pārvaldību un atbilstības nodrošināšanu nākt klajā ar jaunu tiesību akta priekšlikumu par obligātajiem standartiem attiecībā uz piekļuvi izskatīšanai tiesā un ierosināt pārskatīt regulu, ar ko īsteno Orhūsas konvenciju attiecībā uz Savienības rīcību, lai ņemtu vērā Orhūsas konvencijas Atbilstības komitejas neseno ieteikumu;

Dalībvalstu un ES iestāžu ieguldījums pasākumos pēc EIR

27. aicina Komisiju, dalībvalstu kompetentās iestādes un attiecīgās ieinteresētās personas pilnībā piedalīties *EIR* procesā; uzsver reģionālo un vietējo pārvaldes iestāžu darbības nozīmi; aicina dalībvalstis nekavējoties pilnībā iesaistīt vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes un mudinātu tās turpināt sadarbību ar *IMPEL* tīklu un veicināt vietējo un reģionālo ekspertu iesaistīšanos, lai uzlabotu apmaiņu ar datiem, zināšanām un labāko praksi;
28. aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot datu vākšanu un informācijas pieejamību, labas prakses izplatīšanu un iedzīvotāju iesaistīšanu, un apsvērt, kā vietējās iestādes varētu plašāk iesaistīt vides politikas izstrādes procesā;
29. aicina dalībvalstu attiecīgā līmeņa kompetentās iestādes nodrošināt to, ka tiek organizēts atklāts un iekļaujošs dialogs par īstenošanu, sniedzot sabiedrībai un pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem atbilstīgu informāciju un iesaistot tos šajā procesā, un aicina Komisiju iesaistīties šajā dialogā un regulāri informēt Parlamentu;
30. atzinīgi vērtē Komisijas politikas priekšlikumus par īpašu sistēmu attiecībā uz šo strukturēto īstenošanas dialogu, bet uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt, lai šis process būtu pārredzams un tajā tiktu iesaistītas atbilstīgās NVO un galvenās ieinteresētās personas;
31. atzinīgi vērtē Komisijas, dalībvalstu un ieinteresēto personu apspriešanos Eiropas pusgada ekoloģizācijas ekspertu grupas sastāvā, taču uzskata, ka, iesaistot īpašu vides politikas īstenošanas ekspertu grupu, varētu veicināt ne vien divpusējos valstu dialogus, bet arī strukturēto īstenošanas dialogu;
32. mudina īstenošanas jautājumu padarīt par periodisku elementu triju prezidentvalstu komandu prioritātēs un programmās, vismaz reizi gadā to apspriežot Vides padomes sanāksmē, varbūt pat īpašas Īstenošanas padomes sastāvā, un papildus izveidot vēl vienu forumu, kura darbā piedalītos arī Parlaments un Reģionu komiteja; prasa apvienotajās Padomes sanāksmēs izskatīt pārnozaru, horizontāla rakstura jautājumus un kopīgās problēmas, kā arī jaunas problēmas, kas saistītas ar iespējamu pārrobežu ietekmi;

o

o o

33. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.